

Анастасія ВАЩУК,
orcid.org/0000-0002-7628-9395
викладач кафедри англійської мови гуманітарного спрямування № 3
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
(Київ, Україна) Anastasiaaaa1608@ukr.net

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті охарактеризовано дефініції понять «інноваційні методи навчання», «комунікативний метод», «лексичний метод», «метод ролівої гри», «метод сценарія».

Висвітлюючи сучасні тенденції використання інноваційних підходів у навчанні іноземних мов у вищій освіті, ця стаття проводить глибокий аналіз переваг та можливостей, які пропонують новітні методи. Новаторські технології, такі як віртуальна реальність, інтерактивність програмного забезпечення та онлайн-ресурси, стають важливими компонентами у процесі вивчення мови.

В даному дослідженні розглядаються різноманітні аспекти застосування інноваційних методів для вивчення іноземних мов у вищій освіті. Перш за все, звертається увага на індивідуальні потреби та мотивацію студентів. Використання новітніх технологій дозволяє створити захопливе навчальне середовище, яке відповідає потребам індивідуального навчання. Застосування віртуальної реальності, наприклад, дозволяє студентам зануритися у мовне середовище, що стимулює їхній інтерес та активність у процесі навчання.

Додатково, стаття обговорює позитивний вплив інноваційних методів на результативність навчання. Зазначається важливість інтеграції сучасних технологій, таких як мультимедійні засоби та онлайн-ресурси, що робить навчання більш доступним і зацікавленим. Використання інтерактивних програм та онлайн-ресурсів дозволяє студентам активно залучатися до процесу навчання, що призводить до покращення їхніх мовних навичок та розуміння.

Важливим аспектом є також індивідуалізація навчання, що передбачає підбір матеріалів та завдань, що відповідають рівню та потребам кожного студента. Наголошується на створенні позитивного навчального середовища, де помилки розглядаються як частина процесу вивчення.

Окрім того, стаття робить акцент на важливості поєднання традиційних інструкційних методик із сучасними підходами. Правильне використання інноваційних методів у поєднанні з традиційними забезпечує оптимальні результати у вивченні іноземних мов у вищій освіті.

Ця стаття слугує джерелом для викладачів та дослідників, які цікавляться вдосконаленням процесу навчання іноземних мов у вищій освіті шляхом застосування інноваційних методів.

Ключові слова: інноваційні методи навчання, форми та засоби навчання, комунікативний метод, лексичний метод, метод ролівої гри, метод сценарія.

Anastasiia VASHCHUK,
orcid.org/0000-0002-7628-9395
Lecturer at the Department of English, Humanitarian Direction № 3
National Technical University of Ukraine "Igor Sikorskyi Kyiv Polytechnic Institute"
(Kyiv, Ukraine) Anastasiaaaa1608@ukr.net

INNOVATIVE METHODS OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS

The article describes the definitions of the terms «innovative teaching methods», «communicative method», «lexical method», «role play method», «scenario method». Highlighting the current trends in the use of innovative approaches in teaching foreign languages in higher education, this article conducts an in-depth analysis of the advantages and opportunities offered by the latest methods. Innovative technologies such as virtual reality, software interactivity and online resources are becoming important components in the language learning process.

This study examines various aspects of the application of innovative methods for learning foreign languages in higher education. First of all, attention is paid to the individual needs and motivation of students. The use of the latest technologies allows you to create an exciting learning environment that meets the needs of individual learning. The use of virtual reality, for example, allows students to immerse themselves in the language environment, which stimulates their interest and activity in the learning process. In addition, the article discusses the positive impact of innovative methods on the effectiveness of training. The importance of integrating modern technologies, such as multimedia and

online resources, which makes learning more accessible and engaging, is noted. The use of interactive programs and online resources allows students to be actively involved in the learning process, which leads to an improvement in their language skills and understanding. An important aspect is also the individualization of education, which involves the selection of materials and tasks that correspond to the level and needs of each student. Emphasis is placed on creating a positive learning environment where mistakes are seen as part of the learning process. In addition, the article emphasizes the importance of combining traditional instructional methods with modern approaches. The correct use of innovative methods in combination with traditional ones provides optimal results in the study of foreign languages in higher education. This article serves as a resource for teachers and researchers interested in improving the process of teaching foreign languages in higher education through the use of innovative methods.

Key words: *innovative teaching methods, forms and means of teaching, communicative method, lexical method, role-playing method, scenario method.*

Постановка проблеми. Сьогодні процес навчання стає більш різноманітним і індивідуальним, особливо це помітно у вивченні іноземних мов, які відіграють важливу роль у житті кожної людини. З появою Інтернету та зростанням використання комп'ютерних технологій усі аспекти освіти зазнають змін, і це вимагає пошуку нових методів навчання, оскільки традиційні підходи часто не відповідають потребам сучасного суспільства.

Півстоліття тому головним завданням університету було підготувати фахівців, здатних ефективно виконувати роботу в своїй галузі. Однак сучасна освіта акцентується на формуванні особистості майбутнього працівника, його творчих здібностей та готовності адаптуватися до змін. Особлива увага приділяється розвитку студентів як особистостей, які вміють конкурувати та виділятися серед інших. Це відображається у впровадженні рейтингової системи, яка сприяє формуванню навичок конкурентного середовища та готує студентів до подальшої боротьби за успіх у професійній сфері.

Отже, виникає необхідність у перегляді змісту курсів, методів навчання та впровадженні новаторських підходів для студентів вищих навчальних закладів, що стає суттєвим та актуальним завданням. Сучасні дослідження у галузі лінгвістики наголошують на функціональності та ефективності нових методів вивчення мови, оскільки вибір методики навчання впливає на результативність комунікативного процесу між викладачем і студентом. Інновації в освіті спрямовані на постійне вдосконалення педагогічних технологій та методів навчання для забезпечення якісної освіти та полегшення засвоєння матеріалу студентами.

Таким чином, постає необхідність постійного впровадження передових технологій і педагогічних інновацій у вищих навчальних закладах для відповідності сучасним вимогам освіти та підготовки кваліфікованого персоналу.

Аналіз досліджень. Аналіз досліджень містять огляд актуальних наукових робіт, що досліджують інноваційні методи навчання у вищих навчальних закладах.

Під час аналізу було розглянуто якісні дослідження, які висвітлюють вплив методів на академічні досягнення студентів, ефективність різних підходів до викладання іноземних мов, мотивацію студентів та їх залучення до навчального процесу, а також їхню підготовку до викликів сучасного ринку праці.

Найвагоміші внески були зроблені такими сучасними дослідниками як Dr. Rod Ellis, Dr. Diane Larsen-Freeman та Dr. Scott Thornbury. Ці дослідники внесли значний внесок у розвиток сучасних підходів до викладання іноземних мов та дослідження їхнього впливу на навчання та вивчення.

Серед основних сучасних наукових робіт з даної теми можна виділити «*Innovative Approaches to Language Teaching: A Comparative Study*» – порівняльне дослідження інноваційних підходів до викладання мов та їхнього впливу на результативність навчання, а також «*Language Learning Strategies in the Context of Innovative Teaching Methods*» – дослідження стратегій навчання мови в контексті використання інноваційних методів.

Мета. Мета статті полягає у глибокому аналізі інноваційних підходів до викладання іноземних мов, включаючи використання сучасних технологій, активні методи навчання, інтерактивні підходи тощо. Мета полягає також у виявленні переваг та обмежень кожного з цих методів, їхнього впливу на мотивацію та результативність студентів у вивченні мови, а також у розгляді можливостей їхнього використання для розвитку комунікативних навичок та міжкультурної компетенції. Крім того, мета статті включає вивчення перспективного напрямку розвитку інноваційних методів навчання мов у вищій освіті та розробку рекомендацій щодо їхнього успішного впровадження у навчальний процес.

Основний матеріал. Протягом історії викладання іноземних мов змінювалися та розвивалися методи навчання, виходячи з доступних джерел інформації та їх використання. Однак загальна класифікація способів сприйняття нової інформації під час навчального процесу залишається сталим фактором.

Як зазначає І. Дичківська у своїй роботі «Інноваційні педагогічні технології»: «У теорії педагогічної

інноватики функціонують фундаментальні закони, знання яких дає змогу ефективно впроваджувати інновації у системі освіти і керувати ними» (Дичківська, 2004: 22). Наприклад, такі способи, як візуальний, слуховий та зоровий. Починаючи роботу зі студентами, викладач враховує ці різновиди сприйняття, щоб забезпечити більш комфортну та ефективну навчальну діяльність.

Вивчення мови через прямий контакт з викладачем дозволяє останньому керувати процесом навчання та виявляти потенціал студента під час занять.

Головною метою вивчення іноземної мови у вищих навчальних закладах на сучасному етапі є розвиток комунікативних навичок студентів, які дозволять їм успішно використовувати свої знання, уміння та навички для вирішення практичних комунікативних завдань у реальних життєвих ситуаціях. Іноземна мова виступає як засіб спілкування з представниками інших країн та культур.

Розглянемо детальніше різні методи навчання іноземних мов. Серед інноваційних підходів можна виділити такі:

1. Метод «Story line» або метод сценарію.
2. Метод «Role play» або метод рольової гри.
3. Метод «Case study» або метод вивчення випадків.
4. Метод «PPP» (Presentation-Practice-Production) або метод презентації, практики та продуктивності.
5. Лексичний підхід або «Lexical Approach».
6. Комунікативний підхід або «Communicative Approach».
7. Використання комп'ютерних програм для навчання, в тому числі популяризація дистанційних занять за допомогою сервісів для спілкування, таких як Skype, Zoom, Moodle, Classroom тощо.

Метод «Story line» використовує створення та інтерпретацію різних сценаріїв для вивчення мови. Діючи як актори або режисери, студенти вчаться застосовувати мову у різних ситуаціях та розвивають навички спілкування та виразності. Отже, цей метод навчання передбачає творче планування, систематизацію матеріалу та вирішення поставлених завдань.

Метод «Role play» широко використовується викладачами у вищих навчальних закладах, щоб стимулювати розвиток комунікативних навичок студентів. Цей метод «навчання в дії» допомагає вивчати іноземну мову на практиці, допомагаючи подолати мовний бар'єр. Він передбачає відтворення реальних ситуацій за допомогою ролей. Студенти грають певні ролі (наприклад, покупця та продавця у магазині або туриста та готельного клерка) та спілкуються між собою, використовуючи мову у відповідних ситуаціях. Цей підхід дозволяє опановувати нові слова, активно мис-

лити, будувати граматично правильні речення і виражати свої думки іноземною мовою. За його високої ефективності метод має велику популярність серед викладачів та студентів.

Метод «Case study» охоплює аналіз проблемних ситуацій, використовуючи знання студентів та їхні ідеї для розв'язання проблемних питань. Під час обговорення студенти формулюють власні думки, будують діалоги та полілоги. Особливо важливо, що в цьому методі студенти спілкуються між собою, без втручання викладача, що може викликати стрес. Тому цей метод є дуже корисним для подолання мовного бар'єру.

Метод Presentation-Practice-Production складається з етапів презентації, практики та застосування нового матеріалу. Важливо відзначити, що цей метод вважається більш традиційним, а тому відомим та ефективним. Він охоплює всі аспекти лексики та граматики, що викладаються у підручниках, і залишається одним із найкращих методів навчання на сьогодні. Головним недоліком цього підходу є те, що завдання більше спрямовані на правильність мови, ніж на розвиток мовленнєвих навичок. Таким чином, цей метод більше підходить для вивчення граматики та лексики, але може бути менш ефективним у навчанні вільного мовлення.

Lexical Approach – метод, що зосереджується на вивченні словникового запасу та вживанні слів у контексті. Blair вважає, що лексика відіграє центральну роль у вивченні мови (Blair, 1991: 132). Він використовує контекстуальне вивчення слів та фраз для забезпечення кращого їх запам'ятовування. Під час застосування цього методу викладач зазвичай використовує автентичні тексти, а студентам пропонується вивчити текст та виписати окремі лексичні одиниці. Недоліком цього підходу є відсутність роботи з граматикою, оскільки вивчення лексики без граматики малоімовірно принесе значні результати.

Communicative Approach – це метод, в якому мова використовується як основний засіб комунікації. Цей метод фокусується на розвитку навичок спілкування. Він ставить за мету навчити студентів використовувати мову у реальних ситуаціях, таких як обговорення тем, розв'язання проблем та взаємодія з іншими людьми. Уроки спрямовані на розвиток навичок слухання, говоріння, читання і письма, що дозволяє студентам ефективно використовувати мову в різних ситуаціях. Великою перевагою цього методу є підкреслення саме процесу спілкування над правильністю вимови. Згідно з цим підходом, студенти можуть припуститися помилки, головне – навчитися говорити та подолати мовний бар'єр. Таким чином, студенти мають можливість подолати свій страх говорити

неправильно та вдосконалити свої мовні навички. До недоліків можна віднести те, що якість мовлення не є основним критерієм. Враховуючи ефективність описаних вище методів, важливо зазначити, що вони відіграють значну роль у процесі навчання студентів.

Слід також зазначити, якого розвитку та популяризації набуло запровадження дистанційних програм. Це стало справжнім прикладом новацій у сучасній освітній сфері. Методи використання відомих сервісів для спілкування, таких як Skype, Zoom, Moodle, Classroom, а також курсів, де взаємодія з викладачем не передбачена, привернули велику увагу суспільства. Вони відповідають потребам сучасного ритму життя, оскільки дозволяють навчатися за гнучким графіком, уникнути необхідності в особистих зустрічах з викладачами та зберегти комфорт. Однак, обираючи такі методи вивчення мови, важливо мати самоконтроль і мотивацію, оскільки лише ви самі можете керувати своїм прогресом і часом, відведеним на навчання. Однак, чи можна вважати цей вибір оптимальним? Мова, як основний засіб комунікації, важлива для вивчення у взаємодії з іншими людьми, тому вивчати її без такої взаємодії може бути складно для досягнення рівня вільного спілкування. Через це популярність дистанційного навчання іноземних мов поступово згасає, зосереджуючись переважно на самостійних напрямках, таких як відеоуроки та онлайн-курси.

Тому сучасне навчання стало окремим напрямком вивчення іноземних мов, що поєднується з сучасними технологіями, розширюючи можливості для реалізації творчих і креативних підходів викладачів. Нові методи вивчення іноземних мов включають створення презентацій, відео та аудіо

матеріалів, а також використання різних джерел інформації. Незважаючи на це, багато людей віддають перевагу навчанню разом з викладачем, оскільки це дозволяє отримати додаткові знання, не обмежуючись програмою курсу.

Висновки. Інноваційні методи навчання іноземних мов, такі як використання технологій, активне навчання та інтерактивні підходи, демонструють значний потенціал у покращенні ефективності навчання та залученні студентів до навчального процесу. Результати досліджень свідчать про те, що інноваційні методи сприяють підвищенню мотивації студентів, їхнього активного залучення до вивчення мови та розвитку комунікативних навичок. Слід зазначити те, що при виборі та впровадженні інноваційних методів навчання важливо враховувати потреби та особливості студентів, а також можливості та обмеження, пов'язані з використанням новітніх технологій та методик. Окремо слід зазначити, що методи навчання іноземних мов різняться і залишаються на вибір викладача. Найбільш ефективним підходом є комбінація різних методів для створення власного стилю викладання. Основне завдання викладача – постійне оновлення та удосконалення власних знань і навичок для успішного використання на практиці. Необхідно застосовувати комплексний підхід, включаючи в себе вивчення лексики, граматики, виконання відповідних вправ та їх автоматизацію, а також використання мови у реальних розмовних ситуаціях.

Ці висновки вказують на важливість подальшого розвитку і впровадження інноваційних підходів у викладанні іноземних мов у вищій освіті з метою покращення якості навчання та підготовки студентів до вимог сучасного світу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник. К.: Академвидав, 2004. 352 с.
2. Коваленко О. Концептуальні зміни у викладанні іноземних мов у контексті трансформації іншомовної освіти: Педагогічна преса, 2003. 216 с.
3. Приходько Д. Інтеграція сучасних технологій у процес вивчення та викладання іноземних мов. Матеріали ІХ Міжнар. наук.-практ. конф. Київ, 2014. 191 с.
4. Blair R. Innovative approaches to language teaching. New York: Newbury House. Celce Hurcia, H., ed. 1991.
5. Smolanka V. UzhNU strategic goal – the creation of innovative European university level. Transcarpathian true, 2015.

REFERENCES

1. Dychkivska I. (2004) Innovatsiini pedahohichni tekhnolohii. [Innovative pedagogical technologies] Navchalnyi posibnyk I. Dychkivska. K.: Akademydav, 2004. 352 [in Ukrainian].
2. Kovalenko O. (2003) Kontseptualni zminy u vykladanni inozemnykh mov u konteksti transformatsii inshomovnoi osvity. [Conceptual changes in the teaching of foreign languages in the context of the transformation of foreign language education] – Pedahohichna presa, 216 [in Ukrainian].
3. Prykhodko D. (2014) Intehratsiia suchasnykh tekhnolohii u protses vyvchennia ta vykladannia inozemnykh mov. [Integration of modern technologies into the process of learning and teaching foreign languages] IX Mizhnar. nauk.-prakt. konf. Kyiv, 191 [in Ukrainian].
4. Blair R. Innovative approaches to language teaching. New York: Newbury House. Celce Hurcia, H., ed. 1991.
5. Smolanka V. UzhNU strategic goal – the creation of innovative European university level. Transcarpathian true, 2015.